

Det Kgl Kunnskapsdepartementet

Postboks 8119 Dep
0032 OSLO

Oslo, 9.1. 2007

Høringsuttalelse forslag til endringer i opplæringsloven og friskoleloven

ANFO vil i det følgende knytte følgende kommentarer til departementets forslag om lovregulering av reklame i skolen.

1. Forslag til ny § 9-6 Om reklame i skolen og forholdet til gjeldende rett.

Etter de foreslåtte bestemmelsene skal skolen sørge for at elevene ikke utsettes for reklame som er egnet til å skape kommersielt press eller som i stor grad kan påvirke holdninger, atferd og verdier.

1.1 Ikke behov for lovregulering

ANFO anfører for det første at dette allerede følger av gjeldende rett. Det vises til pkt. 1.2 i høringsbrevet, hvor departementet gjør rede for at det ikke kan stilles krav om gjenytelser ved gaver til skolen, jf. retten til gratis offentlig grunnskoleopplæring i opplæringsloven § 2-15.

For det andre følger det av høringsbrevet pkt 1.3 at ingen andre land har lovregulering av reklame i skolen. I stedet er det utarbeidet retningslinjer og veiledninger som i større grad sørger for en smidig tilnærming til slike spørsmål. Etter ANFOs mening vil utarbeidelse av en slik veileder i supplement til dagens rettsstilling være tilstrekkelig for å dekke skolenes behov.

1.2 Uheldige virkninger av lovregulering

For det første er dagens situasjon, som gjengitt i høringsbrevets pkt. 1.4, at omfanget av markedsføring i skolen er lite. I tillegg er den markedsføringen som i dag eksisterer på

skolene nødvendig og etterspurt, jf. samme punkt. Det er denne tilstanden departementet ønsker å bevare. Å gi en ny regel som oppstiller et totalforbud som utgangspunkt vil imidlertid oppfattes av som en tilstramming av regelverket, noe som kan gå utover den positive eksisterende markedsføringen.

For det andre oppstiller ordlyden en meget skjønnsmessig regel som vil kunne føre til høyst ulikartet praktisering. Departementet går riktignok inn for å utarbeide retningslinjer i samarbeid med bl.a næringslivet, men variasjoner i praktisering ut i fra geografi, behov og skoleledelsens innstilling er ikke til å unngå.

Løsningen som de andre nordiske landene har gått inn for unngår imidlertid de absolutte skrankene som en lovregulering vil kunne skape. Dermed oppstår det heller ingen uheldige utilsiktede virkninger av et slikt forbud. Som det redegjøres for videre i pkt 1.4 om kartlegging av reklame i skolen finnes det en rekke eksempler på positive tiltak hvor skoler mottar varer og tjenester gjennom sponing, reklamefinansiering og partneravtaler med næringslivet. Eksempler som nevnes er matbokser, refleksvester etc. Det understrekes at partneravtaler med næringslivet gjennomgående oppfattes som positive og etterlyses i stor grad av de som er uten slike. Det kan ikke utelukkes at slike partnersamarbeid vil kunne vanskeliggjøres av den foreslåtte regelen med dens absolutte preg.

2. Regelens virkeområde

Departementet presiserer i pkt. 1-6 at bestemmelsene bør gjelde både for grunnskole og videregående skole. Dette utdypes ikke med en forklaring på de ulike trinnenes behov for en slik regel. ANFO vil anføre at regelen, gitt at den innføres, kun bør gjelde grunnskolen, hvor en barns evne til å etablere egne holdninger til informasjon er vesentlig mindre utviklet inn i videregående skole. Hva gjelder elever på videregående skole er disse i større grad vant med og bekvemme med reklame, slik at disse ikke har noe særskilt behov for den foreslåtte regelen. For dette skoletrinnet vil gjeldende praksis i tilstrekkelig grad gi det ønskede skjermingsnivået etter ANFOs mening. Det kan i denne sammenheng påpekes at undervisningen og fagene er mer teknisk og ressurskrevende, slik at man også i større grad vil

kunne ha nytte av samarbeidspartnere i næringslivet på videregående skole nivå.

3. Valg av virkemiddel

ANFO ønsker å peke på det faktum at reklame er en legitim og grunnleggende forutsetning for at et moderne samfunn basert på markedsøkonomi skal fungere. Forslaget synes i imidlertid i liten grad å ta inn over seg reklamens viktighet. ANFO vil dermed stille spørsmål om hvorvidt den foreslåtte regelen er den rette måten å etablere holdninger til informasjon og reklame på. I stedet for det foreslåtte forbudet for alle skoletrinn, vil ANFO i stedet foreslå at barn og ungdom læres opp om reklamens funksjon i samfunnet slik at dette inngår som en del av skolens undervisning. Først da vil barna gis den nødvendige innsikt i markedskreftene slik at de kan hanskes reklamen på en fornuftig og kritisk måte. ANFO viser her til at det bl. annet i Sverige og Finland gis opplæring til 10-13 åringer for at de skal få innsikt i hvorledes reklame fungerer i informasjonssamfunnet. ANFO vil gjerne bidra til å innhente informasjon og erfaringer på dette til departementet for å etablere lignende ordninger i norsk skole.

Departementet gjør seg tilsvarende vurderinger i punkt 1.5 siste avsnitt, men etter ANFOs mening kan dette virkemiddelet utnyttes i større grad enn antydning og til viss grad modifisere eller erstatte forbudsregelen.

4. Utforming av veileder

ANFO støtter utforming av en slik veileder som et viktig supplement til den foreslåtte regelen. Som en interesseorganisasjon for annonsører vil ANFO være en naturlig diskusjonspartner ved denne utformingen, og ser svært gjerne at vi inviteres med i denne prosessen fremover.

Som nevnt over skulle ANFO helst sett at skolene, som i dag, satt med den hele avgjørelsesmyndighet uten den foreslåtte lovregulering. Ut i fra lovforslaget støtter imidlertid ANFO at det er skolene som må utøve skjønn i det konkrete tilfellet. Etter ANFOs mening vil dette i størst mulig grad vil føre til hensiktsmessige og smidige løsninger.

Med vennlig hilsen

Wenche Jacobsen

Med vennlig hilsen,

Navn

ANFO - Annonsørforeningen